

світу.

Отже, можна дійти висновку, що такий вид злочинної діяльності, як фальшивомонетництво, є досить небезпечним для економічної безпеки та має дестабілізуючий характер для фінансової діяльності держави. Ефективна боротьба з ним може бути успішною не лише за умови взаємодії правоохоронних органів у межах однієї держави, а за умови протидії на засадах взаємодії між правоохоронними структурами різних країн. Тому що фальшивомонетництво як злочин вийшов за межі традиційних внутрішньодержавних проблем і набуває дедалі більшого міжнародного значення.

Література

1. Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 6 від 12.04.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006700-96#Text>

2. Петряєв С.Ю. Способи підробки паперових грошових знаків. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць.* Київ: ІВЦ «Політехніка», 2009. № 4. 193 с.

3. Фальшивомонетники: історія і сучасність. *Іменем закону.* 1993. № 31. С. 5.

УДК 340.115:305(043.2)

Винник О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля, м. Сєверодонецьк, Україна
Науковий керівник: Татаренко Г.В., к.ю.н., доцент

ФЕМІЦИД, ЯК РІЗНОВИД ГЕНДЕРНО-ОБУМОВЛЕНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Україна відноситься до держав, у яких є високий відсоток випадків гендерно-зумовленого насильства, особливо домашнього насильства, жертвами якого найчастіше стають жінки, діти та особи похилого віку. Проте до правоохоронних органів надходить вельми невелика частка скарг постраждалих. Сором, матеріальна та психологічна залежність, зневіра у можливості отримати захист є головними причинами, через які особи не звертаються до поліції, але однією з причин є відсутність розуміння того, що є насильством.

Гендерно-зумовлені кримінальні правопорушення є різновидом

злочинів на ґрунті ненависті. Але у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення злочинів на ґрунті ненависті, хоча міжнародна практика дозволяє визначити їх як злочини, у яких мотивом дій злочинця є певна особливість жертви, яка вказує на належність жертви до певної групи, до якої злочинець відноситься упереджено, з ненавистю. Наприклад, такою групою можуть бути жінки, коли ми говоримо про злочин феміциду. Це поняття, яке означає «умисне вбивство жінок (та дівчат), тому що вони є жінками». Зазвичай це стосується сексуально-вмотивованих убивств, скоєних чоловіками. До феміциду належать селективні аборти дівчат, убивства честі, смерть жінок внаслідок домашнього та сексуального насильства (в тому числі в проституції), вбивство серійними маніяками, загибель внаслідок калічення вульви, кримінальних абортів, від акушерського насильства, статі, каро-карі, полювання на відьом та інше [1]. Доцільно зазначити, що значна частина феміцидів відбувається вдома, тобто базується на домашньому насильстві. Серед типів феміциду виділяють: расистський, інтимний (вбивство партнером), неінтимний (коли злочинець не мав прямих стосунків із жертвою, розрізняють два типи: феміциди сексуального характеру та серійні вбивства); вбивство через сексуальну орієнтацію (лесбіцид) або гендерну ідентичність; «феміцид честі», коли вбивство пов'язано з «захистом» честі родини (роду). Феміцид поділяють на активний та пасивний. Наприклад, до активного відносять жіночий інфантицид та гендерну селекцію плоду, лесбіцид тощо. До пасивного можна віднести смерті в результаті торгівлі людьми; підпільні, примусові аборти.

Щодо українського законодавства, то на даний час у нашій державі немає офіційних даних стосовно вчинення феміциду, проте, як зазначалося раніше, актуальною є проблема домашнього насильства.

Розробники Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, яку з незрозумілих причин досі не ратифікувала Україна, передбачили застосування певних правових інструментів. Так, ч. 1 ст. 55 Стамбульської конвенції вимагає, щоб розслідування або кримінальне переслідування правопорушень, установлених відповідно до статей 35, 36, 37, 38, 39 Конвенції, не залежали цілком від повідомлення або скарги, поданої жертвою, і щоб провадження могло продовжуватися, навіть якщо жертва відкликала заяву або скаргу [2]. Перша частина вимоги реалізована лише частково, бо, як показує аналіз законодавчих змін факт подружніх стосунків між правопорушником й жертвою вже не виступає автоматичною підставою для перетворення ряду тяжких насильницьких злочинів у злочини приватного обвинувачення, але стосовно окремих кримінальних правопорушень, які зачіпають інтереси приватних осіб, кримінальне провадження може бути розпочате виключно за умови, що

потерпіла особа звернулась до правоохоронних органів із відповідною заявою (ч. 1 ст. 477 КПК), що суперечить вимогам Конвенції.

Друга ж частина вимоги (ч. 1 ст. 55 Стамбульської конвенції), реалізована у п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України, яким надано можливість потерпілій особі відмовитися від обвинувачення у провадженнях приватного обвинувачення більше не стосуватиметься випадків, у яких злочин пов'язаний із домашнім насильством [2].

Вбачається, такий крок є необхідним і виправданим для запобігання ситуаціям впливу кривдника на потерпілу, залякування її, примушення відмовитися від обвинувачення, та розірванню злочинного циклу домашнього насильства. Беручи до уваги світовий досвід та вітчизняні статистичні дані, внесення змін до кримінального законодавства щодо включення поняття «феміциду» лишається все ж таки відкритим питанням, адже не слід забувати про те, що насильство є злочином «замовчування», а сам феміцид є крайнім проявом агресивної та принизливої поведінки щодо жінок. Наразі, і без того масштабна проблема домашнього насильства загострюється у зв'язку з поточною пандемією COVID-19 й домівка стає для багатьох жінок найнебезпечнішим місцем з-поміж усіх інших.

Для подолання явища феміциду необхідно послідовне провадження державної антифеміцидної політики, зокрема її проявами, на наш погляд, може бути: створення відкритого державного реєстру гвалтівників; ведення державної статистики злочинів феміциду; участь у міжнародних програмах щодо запобігання проявам феміциду; просвітницькі компанії; підтримка кризових центрів (шелтерів); стабільне законодавство щодо гендерної рівності; посилення кримінальної відповідальності за гендерно-зумовлені злочини.

Отже, гендерна нерівність – актуальна, глобальна та всеохоплююча проблема сучасного суспільства. Тому, задля того, щоб досягти успіху, варто, по-перше, усвідомити всю важливість ситуації, по-друге, зробити усвідомленими громадян нашої держави зокрема й світу в цілому, та, по-третє, проводити якомога більше ґрунтовних і цілеспрямованих заходів з приводу зміни ролі жінки в сучасному суспільстві. Адже набагато краще будувати мости, аніж зводити стіни.

Література

1. Corradi, Consuelo; Marcuello-Servys, Chaimе; Boira, Santiago; Weil, Shalva (9 July 2016). *Theories of femicide and their significance for social research. Current Sociology* 64 (7): 975–995. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0011392115622256>.

2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). Довідник для членів парламенту. Київ: К.І.С., 2014. URL:

УДК 343.211.4 (043.2)

Волобуєв М.А., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Донецький юридичний
інститут МВС України, м. Маріуполь, Україна
Науковий керівник: Данилевський А.О., к.ю.н., доцент

ГЕНДЕРНА АСИМЕТРІЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Гендерна нерівність – характеристика соціального устрою, згідно з якою різні соціальні групи, в даному випадку – чоловіки і жінки, мають стійкими відмінностями і що впливають із них нерівними можливостями в суспільстві. Особливої гостроти гендерна нерівність набуває у сфері кримінального законодавства, оскільки воно захищає найбільш важливі суспільні цінності і від його норм залежать подальші долі людей.

Окремі питання гендерної рівності у кримінальному законодавстві розглядаються у роботах Н. Аніщук, В. Бадири, Т. Головка, О. Костенка, Т. Краснопольської, О. Лисенко, В. Меркулової, Є. Назимка, С. Полубинської, О. Сергєєвої, О. Уварової, Т. Фулей, О. Харитонової та інших. Проте постійний розвиток кримінального законодавства та суспільних відносин, прагнення до виконання Україною зобов'язань перед міжнародною спільнотою, інтеграції до правового поля Європейського Союзу обумовлюють необхідність подальших досліджень у цій сфері.

Метою роботи є аналіз проявів гендерної асиметрії у кримінальному законодавстві України та визначення можливих шляхів її виправлення.

Гендерну асиметрію у кримінальному законодавстві України можна визначити наступним чином: пов'язане з ознаками статі, неоднакове регулювання нормами кримінального законодавства України суспільних відносин, які виникають у зв'язку з вчиненням суспільно небезпечного діяння.

Гендерну асиметрію у кримінальному законодавстві можна класифікувати наступним чином:

I. За сферою регулювання:

1) загальна (знаходить своє відображення у нормах Загальної частини КК України, стосується загальних питань кримінального законодавства);

2) спеціальна (знаходить своє відображення у нормах Особливої частини КК України, стосується конкретних кримінальних правопорушень).